

rat castell, / loba, pastell, / rexa, grilló / ---» (*Spill*, 8483, i coment. indecís de Chabàs): encara que ens tempti relacionar-ho amb el fr. *rappeler*, més aviat em sembla que ens hem d'orientar pel bal. *de rampillada* (supra); o simplement entendre 'acudit brusc i malèfic'; a Benasc *rampellada* «dolor repentino y pasajero, menos vivo que una punzada pero más largo»: «me va donà una *rampellada* al costau esquerdo, que me va espantà» (Ballarín, *Dicc.*). D'altra banda: «*Rempellament* o crebantament», mss. E i S «*rampellament* o crebantament», com a variants en el Fur de València, 1-11-10 (ed *NCl*. I, 61 i 250) El fet d'usar-se com a terme jurídic fa pensar que el cultisme ll. *repellere* 'fer repulsa' degué tenir-hi part important, si bé superposant-se amb els populars *rampell*, *rampellar*

ALTRES DERIV.: *Rampall Rampant Rampós Rampella* (no confon *AlcM* amb *arpella?*). *Rampellat Rampellar-se, rampellar. Rampellós Rampellut* [DAG]

Rampeta Rampillada. Rampillador Rampinaire, -adora Rampinet Rampiny

Rampenall, V. *ratpenat* (RATA) *Rampeu, rampenar*, V. *peu Rampí, rampillar, rampillada, rampinada, rampinadora, -adura, rampinar*, V. *rampa Rampinet*, V. *rampí* (RAMPA) *Rampinya, rampinyador, rampinyadura, rampinyar*, V. *rapinya Rampló*, del cast. RAMPLÓN (DCEC/DECH) *Rampogoll, rampogollar*, V. *rampa*

RAMPOINA, 'trastos vells, cosa inservible', 'menudalla sense valor', inot importat de França, per conducta de l'oc *rampoina, -ponho*, 'petits retrets, murmuracions', 'coses menyspreables, rebuig'; aquest, junt amb el verb *rampoinar, -onar*, 'escarnir, bescantar', provenen del fr. ant. *ramprosner, -po(s)ner*, 'escarnir, fer retrets injuriosos', 'maltractar', derivat del fr. ant. *prosner* (avui *próner*) 'predicar, sermonejar', 'fer un predicot'; el qual es derivà de *prosne* 'prèdica', 'reny', pròpiament 'reixat de l'església (des d'on es feien els sermons)', provinent del ll. vg *PRÓTINU, gr-ll PROTHYRON 'reixat de la portalada'. □ 1ª doc: Belv.; en llengua d'oc ja apareix el verb algunes vegades a l'Edat Mitjana; fr. *prosne* i *ramprosner*, des del S XII

Belv. «zarandaja, *analecta*», Lab (1840) «f. conjunt de coses menudes ---; m. CATXASSA»; DAG: «qualsevol cosa, cosa sense valor, ex: a mi no em queden més que *rampoynes*» —és la frase que tots hem sentit a algun comerciant honrat, Bna. etc., i el que, més sovint, hem hagut de retreure a qui procurava endossar-nos-en—, i s'aplica també a les persones: s'ha casat amb una *rampoyna*» No és que hi hagi, pròpiament, una variant *ramponya* en català, sinó que, del Baix Penedès enllà, la *ny* i el grup *yn* es neutralitzen, i un i altre sonen ben igual *-yn-*; hi hagi pròpiament diftong o no n'hi hagi: *куууа* 'cuina' etc.; la pron. *ῥαμπόγνα* serà del Penedès, no Lluçanès, contra el que diu *AlcM* En canvi és clar que NOller, com a bon valleng, confonia els dos grups, i per tant escriví: «Si

n'hi recordava a l'Amèlia de coses aquella *ramponya* de cartró ranci!» I que en el Baix Gaià escriuen «*ramponya*: conjunt de brotets, que per llur naturalesa són perjudicials a la planta de la qual surten, i s'han de treure» (al Masllorenc, *Vocab de l'Oli i l'Olivera*, BDC x, 124).

En el domini català, l'ús del mot, que hom assenyala sobretot en cat. or., deu haver arribat fins als extrems Oest i Sud, car en aquestes direccions fins i tot s'ha expandit algun poc més: «*rampoña*: cosa menuda y despreciable» a Binéfar (arag. de Llitera: Coll Alt.), murc. *rampaina* «chisgarabís» (GaSoriano); *-aina* trivialitzant la terminació i ajudant-hi la *o* ultraoberta pròpia dels val.; possiblement ajudant-hi també *rampaina* (veg. els cpt. de RAM) en un dels seus sentits.

No es pot dir que es tracti d'un mot occità en si, perquè on es presenta en massa i amb transmissió constant és en el domini d'Oïl: allà és on ha tingut sempre el seu fogar. Veg., en efecte, les llargues llistes, i abundoses explicacions, del FEW IX, 478, § 2-480a En francès la base de tot, té caràcter verbal: *ramprosner* «railler de façon insultante» és força repetit en els Ss. XII i XIII: encara amb *-pr-* i *-sn-*, entre altres en el vell trovère Conon de Béthune; i també sovint hi apareix eliminada la segona *r*, per dissimilació, i encetada la reducció de la *-s-* de fi de síl·laba: així es troba *rampoðner* en dues arcaïques fonts anglonormandes de fi S. XII o c. 1200 (*Wace*, i *Quart Livre*) i en altres apareix *ramposner*: p. ex., en Chrétien de Troyes; o simplement *ramponer* (Benoit de Ste. Maure etc.); no obstant Froissart encara conserva *rampronner* amb totes dues *rr*.

Antiquada en el francès comú, resta aquesta paraula en un gran nombre de patuesos moderns (Normandia, Maine, Saintonge etc.) amb els significats «gourmander», «faire des reproches», «ennuyer, rabâcher», «grommeler», «redire à satiété des choses désagréables», «railler», «malmener» etc. Des del francès el mot es va estendre a diverses llengües veïnes: it. *rampognare* 'fer retrets, renyar' (avui poc usual), però *rampogna* 'reny, ramblatge', continua general (i aquell ja apareix en el S. XIV), al. *ramponieren* 'avariar', *rampomerte Waaren* 'mercaderies avariades'; també neerlandès mitjà.

El mot ens fou transmès per parlars de la ll. d'oc, on és sobretot local i de data moderna, però en formes més iguals a la nostra. Altrament és sabut que el pas fonètic de *-sn-* a *-jn-* és de llei en totes dues llengües, com el de tota *s* a *ʒ* davant consonant sonora: *almoina* < *almosna* ELEEMOSYNA, *vailet* < *vaslet*, *raima* < *rasma*, *manada* MANSIONATA, *amainar* AD-MANSION-ARE, *mai* no MAGIS NON etc.

En occità antic, només trobem *rampoinar* (amb var. *ramponar*) «dicere verba contraria, derisoria» en el *Donat Proensal* de princ. S. XIII (33.24, cf. Stichel, *Beitrag Lex Aprov. Verbum*, p. 68), i *ramponador* 'renyinos, barallador, busca-raons' o 'ultratjant, injuriós' en una tençó del trobador Guilhem Figueira (PSW VII, 21). Però en algun text ja no medieval, hi